

Vietnamese A: literature – Higher level – Paper 1
Vietnamien A : littérature – Niveau supérieur – Épreuve 1
Vietnamita A: literatura – Nivel superior – Prueba 1

Wednesday 10 May 2017 (afternoon)
Mercredi 10 mai 2017 (après-midi)
Miércoles 10 de mayo de 2017 (tarde)

2 hours / 2 heures / 2 horas

Instructions to candidates

- Do not open this examination paper until instructed to do so.
- Write a literary commentary on one passage only.
- The maximum mark for this examination paper is **[20 marks]**.

Instructions destinées aux candidats

- N'ouvrez pas cette épreuve avant d'y être autorisé(e).
- Rédigez un commentaire littéraire sur un seul des passages.
- Le nombre maximum de points pour cette épreuve d'examen est de **[20 points]**.

Instrucciones para los alumnos

- No abra esta prueba hasta que se lo autoricen.
- Escriba un comentario literario sobre un solo pasaje.
- La puntuación máxima para esta prueba de examen es **[20 puntos]**.

Hãy viết bình luận **một** văn bản sau đây:

1.

Người Gánh Nước Thuê

Chẳng ai biết lai lịch của bà, chỉ biết tên bà là Diễm. Diễm là đẹp, là diễm lệ. Ngoài vẻ đẹp, còn mang vẻ sang. Có ai gọi một củ khoai là diễm lệ đâu. Hẳn bố mẹ xưa đặt tên cho con cũng thăm ao ước sao cho con vừa đẹp lại vừa khỏi làm than. Nhưng trông bà cả một sự nhạo báng cái mong ước đó.

5 Dáng người bà Diễm bé lóắt choắt, bộ mặt nhăn nheo, gầy sạm chỉ còn hai con mắt. Bà vừa đi vừa lắc lư cái lưng còng. Chiếc đòn gánh không bao giờ rời khỏi đôi vai còm cõi của bà. Nó bám chặt lấy bà như một thứ nghiệp chướng. Chiếc đòn gánh của bà cũng thật đặc biệt. Nó nhẵn bóng. Ngay cả những vết sẹo cũng đã nhẵn bóng và cũng khó đoán tuổi như chủ nhân của nó vậy. Nó đã tồn tại cùng bà không biết tự bao giờ. Nó được đeo gọt từ một thân tre cong hẳn đầu vết của những cơn gió táp và ra đời chỉ để đón đợi đôi vai còm cõi của bà Diễm mà thôi. Nó và chủ nhân của nó hợp thành một chỉnh thể của sự bất hạnh, hợp thành biểu tượng của một thân cây vừa mới ra đời đã bị gió mưa vùi dập. Cuối hai đầu đòn gánh là đôi thùng đầy nước lắc lư theo những bước chân không đều của bà Diễm và để lại những vệt nước rõ ràng rờn rờn như suối nước mắt cạnh đường đi. Những lúc đôi vai được rảnh rang, đôi môi bà lại lẩm nhẩm những câu không đầu không cuối. Bà đi và nói như người lẩn thẩn, nhưng những cử chỉ của bà vẫn chính xác một cách kỳ lạ. Đến máy nước bao giờ bà cũng đi sát mép đường bên phải và lặng lẽ đợi đến lượt mình, không xin xỏ, không tranh giành.

Những nhà có máu mặt trong khu này thuê bà gánh nước. Họ chẳng ưa gì bà. Họ sẵn soi xem thùng nước bà gánh về có trong không. Có đáng đồng tiền của họ bỏ ra không. Có người nghi ngờ, bắt bà tháo cả bể nước đầy ra gánh lại, lấy cớ là bà đã lấy nước bẩn vào bể của họ. Cũng có những người trả tiền sòng phẳng, hậu hĩ là khác nhưng họ đưa tiền cho bà rồi vội quay đi như chỉ sợ dềnh dàng bà nhớ mồm bắt chuyện thì mất cả thì giờ và mất cả thể diện nữa. Con người ta thường hay chối bỏ quá khứ, nếu quá khứ đó là không vẻ vang. Người đời nay coi nó là bệnh “sĩ”. Nếu như những năm sáu mươi của thế kỷ này người ta cổ chứng minh rằng gốc gác của mình là bản cố nông thì trong những năm tám mươi người ta lại cổ khoe rằng nhà mình giàu có ra sao, bịa cả những chuyện đài các rờm không biết ngượng mồm. Thôi thì cũng chẳng trách họ, âu cũng là do cách nhìn người của thời đại mà ra. Những bộ mặt đàn độn trát bụi son phấn vênh váo, đầy kiêu hãnh giả tạo. Và trong cơn mơ đài các sang giàu của họ, bà Diễm chỉ là một kẻ làm thuê, một người gánh nước cho nhà họ. Một thời, chúng ta đã 25 ghê tởm những từ “con ờ”, “đầy tớ”, “gái điếm”... Nhưng giờ đây, những từ đó đã và đang lặng lẽ trở về nhắc nhở người ta rằng, chúng có mặt trên đời này.

Vậy là bà Diễm hết như con gà trại lông giữa đàn công sặc sỡ. Nhưng bà gắn bó với họ, đúng hơn là với bể nước nhà họ, vì chỉ có họ mới đủ sức thuê bà gánh nước. Còn đa số “người nhà nước” trong khu này chẳng ai đủ tiền để mà thuê, dù muốn giúp bà. Cơm ăn chẳng 35 đủ, lấy đâu ra tiền mà thuê gánh nước. Đành phải xếp hàng dài dằng dặc, hoặc thức đến hai ba giờ sáng để lấy mấy thùng nước.

Với đôi thùng gánh nước, cứ thế, bà Diễm đi trong đời như kẻ mộng du và rồi có lẽ với cung cách mộng du ấy bà sẽ lặng lẽ đi xuống mồ, như một hạt bụi tan biến vào không gian chẳng để lại một mảy may dấu vết.

Võ Thị Hào, *Báo Phụ Nữ Thủ Đô* (1989)

2.

Đi Về Ngủ Trong Quan Tài

Thức dậy, vào buổi tinh mơ
Không nói gì
Đi về ngủ trong quan tài lúc tối
Tôi là kẻ ở trong rừng
5 Với tâm hồn đô thị
Hay tôi là kẻ ở phố đông
Với nỗi buồn của loài hoang dã
Mặt trời trèo lên đầu mỗi ngày
Mặt trăng dưới chân vào lúc tối
10 Tôi có một khoảng nhỏ giữa hai lần ánh sáng thay phiên
Để đi dọc con đường
Nâu mắng màu ký ức
Những người đàn bà tôi yêu và những người đàn bà không yêu tôi gì cả
Tất cả chỉ là những khoảng thoáng qua
15 Những người bộ hành, vô tình, xa lạ, mù loà
Thế giới ở trong sự do dự, đốn đau, vật vã
Và những kẻ mơ mộng như tôi
Những con khủng long của một thời tiền sử
Trốn giữa bốn bức tường
20 Ở trời Đông hay trời Tây cũng vậy
Nhiệt đới hay xứ mù sương
Những kẻ như tôi thức dậy vào lúc hai giờ
Rồi về ngủ trong quan tài lúc tối.

Phan Nhiên Hạo, *Hợp Lưu Journal* (1994)
